

SEED & BREAD

FOR THE SOWER

JES.55:10

FOR THE EATER

korte Bijbelse boodschappen van

THE WORD OF TRUTH MINISTRY

Otis Q. Sellers, Bijbelleraar

Vertaling © Stichting Lachai Roï, Lelystad, Nederland

www.lachairoi.org

Nr. 107

Wat betekent *metanoeo*?

Nadat in *Seed & Bread* nummer 106 het probleem met betrekking tot het woord 'bekeren' aan de orde is gekomen, zijn we nu klaar om de ware betekenis van het Griekse woord dat op die manier vertaald is, te overdenken. Dr. A.T. Robertson zegt dat het woord *metanoeo* hopeloos verkeerd vertaald is en verklaart vervolgens 'dat de tragedie in dit geval is dat we geen Engels woord hebben dat exact de betekenis en de gevoelswaarde van dat Griekse woord weergeeft.'

Als iemand, die het Woord van God bestudeert, te maken krijgt met de situatie dat er geen Nederlands woord is dat de betekenis en de nuances van het Griekse woord dat bestudeerd wordt, weergeeft, wordt hij in de ongemakkelijke positie gebracht dat hij een of ander woord als vertaling moet gebruiken dat zo dicht mogelijk ligt bij de betekenis en daarnaast ook andere, nauw verwante woorden die op de verschillende plaatsen door de context worden vereist. We moeten daarbij evenwel uiterst zorgvuldig te werk gaan, opdat het gekozen woord geen verkeerde interpretatie is van het woord dat bestudeerd wordt. Het woord 'bekeren' vertegenwoordigt op geen enkele wijze het Griekse woord *metanoeo*. Dat is een volstrekt verkeerde interpretatie. Een belangrijke waarheid is verloren gegaan vanaf het moment dat dit woord is gebruikt om die te verhullen.

Het Griekse woord *metanoeo*, dat steeds weer ten onrechte vertaald is met 'bekeren,' is samengesteld uit twee eenvoudige, gemakkelijk te begrijpen woorden. Dat zijn *meta*, dat 'achter, later, nadien' betekent en *noia* dat 'gedachte, intentie' betekent. Allen die werkzaam zijn in de

gezondheidszorg, zoals artsen en verpleegkundigen, weten direct wat *meta* en *noia* betekenen. Aangezien het hier om een werkwoord gaat, zou de betekenis voor een Griek uit de eerste eeuw geweest zijn: 'de intentie achteraf hebben' en het zelfstandig naamwoord zou natuurlijk de naam zijn van het resultaat van een dergelijke actie en 'intentie achteraf hebbend' betekenen.

Toen ik wist wat het Grieks betekent, begon ik een lange speurtocht naar één of ander Engels woord dat deze gedachten zou kunnen uitdrukken. Ik heb verschillende woorden geprobeerd en ben tot de conclusie gekomen dat er niet mee te werken viel. Uiteindelijk kwam ik terecht bij de woorden *onderwerpen* en *onderwerping* en besloot deze voortaan te gebruiken als goede, elementaire en representatieve vertalingen. Ik heb aan diverse medestudenten gevraagd om deze woorden te toetsen om te zien of er mee gewerkt kon worden en of ze konden dienen om de waarheid duidelijk te maken. Dat hebben ze gedaan en ze vonden dat dit zo was, dat ze licht brachten in gedeelten die daarvoor behoorlijk duister waren. We ontdekten echter dat deze woorden hun begrenzings hadden en ze leken problemen op te leveren in bepaalde gedeelten waar *metanoeo* en *metanoia* voorkomen. Maar met de woorden van Robertson in gedachte dat 'we geen Engels woord hebben dat exact de betekenis en de gevoelswaarde van dat Griekse woord weergeeft,' gingen we drie nauw verwante en overeenstemmende woorden gebruiken om de waarheid in alle contexten tot uitdrukking te kunnen brengen. Deze drie zijn (*zich*) *onderwerpen*, *zich overgeven* en (*zich*) *ontdoen van*.

Sommige mensen, die de onmogelijke gedachte aanhangen van 'één vertaling voor elk woord,' protesteren misschien tegen het gebruik van drie woorden, maar ik weiger mezelf te binden aan een dergelijke onwerkbare theorie. Iedereen die zich ooit heeft ingespannen om het Grieks in het Nederlands te vertalen, moet weten dat het Grieks vele woorden heeft waarvoor geen exact equivalent bestaat in het Nederlands. Als we zulke woorden tegenkomen, moeten we verschillende woorden gebruiken die in principe met elkaar verwant zijn, echter zonder elkaars synoniem te zijn, om daarmee de waarheid tot uitdrukking te brengen. Een voorbeeld hiervan is het woord *gune*, dat 'vrouw' betekent. Als we echter aan het vertalen zijn, komen we gevallen tegen waar het woord 'vrouw' eenvoudigweg niet past, maar waar het woord 'echtgenote' gebruikt moet worden. Met deze twee woorden, *vrouw* en *echtgenote*, kan de vertaler de juiste betekenis in elke tekst tot uitdrukking brengen.¹

Dat is ook het geval met *metanoeo*. Om de waarheid weer te kunnen

geven in alle gedeelten en contexten, hebben we de woorden (*zich*) *onderwerpen*, *zich overgeven* en (*zich*) *ontdoen van* nodig. Deze woorden zijn aan elkaar verwant, ze stemmen met elkaar overeen en ze zijn effectief. De lezer zal begrijpen dat (*zich*) *ontdoen van* hier gebruikt is in de zin van *zich van een last bevrijden*. Dat is belangrijk, omdat alle zonde en schuld in de Schrift wordt voorgesteld als een zware en drukkende last. ‘Komt tot Mij, allen, die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u rust geven,’ is de uitnodiging van de Here Jezus aan alle mensen om zich aan Hem te onderwerpen en zich op die manier te ontdoen van hun zware last van zonde en schuld (Matt. 11:28).

Om te begrijpen waarom de woorden *onderwerpen* en *onderwerping* zijn gekozen als representanten van *metanoeo* en *metanoia*, dienen we nauwlettend acht te slaan op de betekenis van de werkwoordelijke uitdrukking ‘de intentie achteraf hebben’ en op de gedachten die verbonden zijn aan het woord *onderwerpen*. We zullen bij een aantal relevante voorbeelden stilstaan.

Jozua vroeg om volledige onderwerping van de kant van de kinderen Israëls, toen hij verlangde: ‘Kiest dan heden, wie gij dienen zult.’ Het was tijd geworden om een keuze te maken en om een verbintenis aan te gaan. Een aantal binnen dit grote gezelschap hing nog aan de goden die hun vaders hadden gediend in Egypte (Joz. 24:14,15), maar dat kon niet langer worden getolereerd. Er werd nu een volledige onderwerping, onvoorwaardelijk en zonder voorbehoud, vereist. Jozua toonde zijn eigen volledige overgave, waarbij hij elke toekomstige afwijking uitsloot, met de woorden: ‘Ik en mijn huis, wij zullen de HERE dienen!’ De intentie die hij op die dag had, zou ook morgen zijn intentie zijn. Hij bezat ‘de intentie achteraf.’

Ruth toonde haar volledige onderwerping aan Naomi toen ze zei: ‘Waar gij zult heengaan, zal ik heengaan, en waar gij zult vernachten, zal ik vernachten: uw volk is mijn volk en uw God is mijn God’ (Ruth 1:16). Dat was haar uitgesproken intentie van dat moment. Het maakte niet uit waar Naomi heen zou gaan, of waar ze zou gaan wonen, het maakte niet uit in welke ongunstige omstandigheden zij zouden komen te verkeren – Ruth zou met haar meegaan. Niets dan de dood van één hunner zou verandering brengen in hun relatie. De intentie en bedoeling die zij had voordat zij haar loyaliteit uitsprak en voordat ze wist wat haar situatie zou worden, zouden precies hetzelfde zijn wanneer deze duidelijk zouden zijn geworden. Haar houding was wat een Griek uit de eerste eeuw *metanoeo* zou noemen – de intentie achteraf hebben. Haar onderwerping was echt en aan geen verandering onderhevig. De Griekse naam voor een dergelijke houding was *metanoia*, de intentie

achteraf hebbend.

Als iemand zou zeggen: 'Ik zal morgen gaan als het niet regent,' verklaart hij dat zijn huidige intentie is om te gaan, maar in geval van regen, zal er verandering komen in de intentie die hij nu heeft, zodat zijn 'intentie achteraf' niet dezelfde is als zijn 'intentie vooraf.' Als iemand die boven hem gesteld is, zou antwoorden: 'Neem een beslissing om wel of niet te gaan, of het nou regent of stralend weer is,' verlangt hij van hem dat zijn intentie van vandaag en zijn intentie van morgen dezelfde zullen zijn – dat hij de intentie achteraf heeft.

In Mattheüs 8:19 lezen we over iemand die vooraf de intentie had om Christus te volgen en die dat ook uitsprak, maar hij scheen achteraf die intentie te ontberen. We lezen daar: 'En er kwam een schriftgeleerde tot Hem en zeide: Meester, ik zal U volgen, waar Gij ook heengaat.' Maar toen de Heer op Zijn armoede wees, die zo volkomen was dat Hij zelfs geen plaats had om die nacht te gaan slapen, stemde zijn 'intentie achteraf' niet overeen met zijn 'intentie vooraf.' We horen althans nooit meer wat van hem.

Een voorbeeld van volkomen onderwerping, waar 'intentie vooraf' en 'intentie achteraf' identiek waren, zien we in de profeet Daniël. Aangezien hij zich alleen aan God onderwierp, had hij zich voorgenomen zich niet te verontreinigen in Babylon en om door zijn gebed contact te houden met God. Dat was voordat het koninklijk bevel werd uitgevaardigd dat gedurende dertig dagen niemand iets van enige God mocht vragen. En als iemand dat toch deed, zou hij in de leeuwenkuil worden geworpen. Maar geen leeuwenkuil kon de intentie of de doelstelling van Daniël veranderen. Hij had de 'intentie achteraf' al voordat hij wist welke consequenties die zou kunnen hebben.

Met al deze feiten op een rijtje keren we terug tot de eis die Johannes aan Israël stelde voordat Jezus Zijn bediening begon. Ik zou Mattheüs 3:2 als volgt vertalen: 'Onderwerp u, want de heerschappij van de hemel is nabijgekomen.' En dat was ook daadwerkelijk het geval, want binnen drie jaar zou die realiteit zijn geworden, al is het slechts als de 'aar-fase' van opgroeiend graan (zie *Seed & Bread* nummer 48). Zij die zich op voorhand onderwierpen, zonder te weten welke prijs daarvoor betaald moest worden, zouden een waarlijk grote beloning ontvangen.

Er is lange tijd gedacht dat Johannes volkomen de plicht van de mens tegenover God verkondigde, een werkelijk ingewikkeld plan voor de redding van de zonde voor hen die tot hem kwamen in de woestijn van Judea. Hierdoor hebben mensen geprobeerd veel meer te lezen in de eerste tekst waar *metanoeo* voorkomt, dan er werkelijk staat. Met het

oog hierop zullen sommigen beweren dat het woord *onderwerpen* tekortschiet om tot uitdrukking te brengen wat God van de mens verwachtte en dat *onderwerping* een onvolledige beschrijving is van wat de discipelen van Johannes deden.

Dat klopt! Maar als dat geldt voor *onderwerpen*, dan geldt het ook voor *metanoeo*. Als dat niet zo zou zijn, waarom zou de Here Jezus dan in Marcus 1:15 gezegd hebben: 'Bekeert u en geloof het evangelie.' Onvoorwaardelijke onderwerping was slechts de eerste stap, een buitengewoon essentiële stap, maar toch was het pas een begin. Onderwerping moet aan geloof voorafgaan.

Paulus predikte aan de mensen 'zich aan God te onderwerpen en te geloven in onze Here Jezus.' (Hand. 20:21). Later zei hij dat hij van de heidenen drie dingen had geëist: 'Dat zij zich zouden onderwerpen en tot God zouden keren en werken doen, met hun onderwerping in overeenstemming' (Hand. 26:20). Petrus vertelde aan de mannen van Israël dat zij zich moesten 'onderwerpen en omdraaien' (Hand. 3:19). De aanvullende uitspraken in al deze gevallen laten zien dat onderwerping steeds slechts de eerste stap is. Er wordt veel meer dan onderwerping verlangd, maar dat moet steeds door een aanvullende uitspraak duidelijk worden gemaakt. Dat ligt namelijk niet besloten in het woord *metanoeo*, noch in *onderwerpen*.

Johannes de Doper kwam als de voorloper van de Heer de spoedige komst van Gods regering verkondigen, om zodoende voorbereidingen te treffen voor Hem op Wiens schouders de heerschappij zou rusten (Jes. 9:6). Johannes zei niet: 'Doe boete over uw zonden,' of 'Bekeer u, of u zult voor eeuwig verloren zijn,' of 'Bekeer u en u zult gered worden.' De enige reden die gegeven is voor hun onderwerping was dat Gods regering er aan stond te komen. Als heerschappij wordt aanvaard en er een overheid over mensen wordt gesteld, kunnen dezen óf zich daaraan onderwerpen, óf daartegen in opstand komen. De eis die door Johannes werd gesteld, paste volledig in de omstandigheden van dat moment. Goddelijke heerschappij stond op het punt te beginnen en allen in Israël werden opgeroepen zich te onderwerpen, zich daaraan over te geven, geen weerstand te bieden en er niets tegen te ondernemen, om zich te ontdoen van alles wat hun ingang in het koninkrijk zou kunnen verhinderen (zie Matt. 18:8,9), om nadere orders af te wachten van Hem die de Koning zou zijn in het Koninkrijk.

Hun onderwerping, die vrijwillig was en vooruitliep op de werkelijke vestiging van Gods regering op aarde, zou een overeenstemming tussen de gedachten van God en Zijn volk Israël tot gevolg hebben. Zij dienden hun gedachten onherroepelijk aan de macht van een ander over te

geven.

De apostel Paulus heeft ons een geweldig voorbeeld gegeven van de 'intentie achteraf,' dat wil zeggen de onderwerping die voorafgaat aan het weten wat van iemand verwacht zal worden. Zo gauw hij had ontdekt Wie tot hem gesproken had, was zijn onmiddellijke antwoord: 'Heere, wat wilt Gij, dat ik doen zal?' (Hand. 9:6, St.Vert.). Hij stond klaar om alles te doen wat de Heer hem zou opdragen. Zelfs het visioen van alles wat hij zou moeten lijden, deed hem allerminst van gedachten veranderen. Waarlijk, deze mens had de 'intentie achteraf.' Hij was onderworpen.

De ruimte die ons ter beschikking staat is gebruikt. Er is een volgende studie nodig om de moeilijke gedeelten te onderzoeken waarin *metanoeo* voorkomt.

¹ Dit probleem doet zich in tegenstelling tot het Engels niet in het Nederlands voor. Zowel voor een lid van het vrouwelijk geslacht, als voor een echtgenote, gebruiken wij het woord 'vrouw.' In de Engelse taal wordt respectievelijk 'woman' en 'wife' gebruikt.